

Statens Planteavlsforsøg

Meddelelse nr. 1875

88. årgang

12. juni 1986

Udgivet af Statens Planteavlsudvalg

Institut for Landskabsplanter, Hornum, 9600 Års

Sortsforsøg med 16 sorter af Lave Roser

Ole Nymark Larsen

I fortsættelse af tidligere forsøg er der udført et forsøg omfattende 16 sorter af Lave Roser.

Forsøgsresultaterne er omregnet til værdital, hvor værdital 100 udtrykker et gennemsnit for deltagende sorter, og hvor sorter med værdital over 100 må betegnes som dyrkningsværdige.

Ud af de 16 sorter, der indgik i forsøget, har 2 gule sorter, 1 laks-orange sort, 3 lyserøde sorter og 4 mørkerøde sorter opnået et værdital over 100.

Indledning

Formålet med forsøget har været at finde frem til de sundeste og mest dyrkningsværdige sorter til friland.

Sortsforsøget blev udført ved Institut for Landskabsplanter og Institut for Grønsager.

Ud over de i tabel 1 anførte 16 sorter, deltog sorterne 'Ernest H. Morse', 'Honigmond', 'Rona', 'Peer Gynt', 'Rudyard' og 'Peace' i forsøget.

Disse sorter har deltaget i tidligere forsøg, og hovedparten af dem har vist sig at være blandt de mest dyrkningsværdige.

Sorterne var medtaget i forsøget som kontrolsorter, og de blev ved dommerbedømmelserne benyttet som en hjælp ved fastlæggelse af bedømmelsesniveauet.

Metode

Hovedparten af de sorter, der har været med i forsøget, er anskaffet i danske planteskoler, som almindelige salgplanter, første sortering, okuleret på *Rosa multiflora*. For de 6 sorter af udenlandsk oprindelse er grundstammens oprindelse ikke oplyst. Der er således ikke foretaget en opformering på instituttet, men størstedelen af de sorter der deltog i forsøget var nyheder på det danske marked. Det hjemtagne plantemateriale var meget ensartet, hvilket uden tvivl skyldes at rosenproduktionen i planteskolerne i vid udstrækning er standardiseret.

Der blev hjemtaget 16 planter af hver sort, og de blev udplantet om foråret i 2 fællesparceller ved hvert forsøgssted, 4 planter pr. parcel, der blev udplantet i kvadrat.

Der er udført registreringer og bedømmelser i første vækstsæson samt i de 2 følgende vækstsæsoner. Institutternes personale har udført registreringer af blomstringsperiodens længde, overvintring og sygdomsangreb. Sygdommene meldug, stråleplet og rust er registreret hver for sig, men er sammenregnet til et delværdital for sundhed. Ved bedømmelser af løvet, væksten, blomsterrigdommen samt nogle af blomstens egenskaber har der medvirket en dommerkomité 3-4 gange hver sommer.

Ved bedømmelserne er der anvendt en karakterskala fra 1-10, hvor 1 betyder det i dyrkningsmæssig henseende dårligste og 10 det bedste.

Registreringerne af blomstringsperiodens længde er omregnet til karaktertal (1-10), og ud fra disse karakterer, samt de øvrige indsamlede karakterer, er beregnet et gennemsnit, et værdital, der er udtryk for sortens samlede dyrkningsværdi set i forhold til de øvrige sorter.

For at lette overskueligheden er værditalle omregnet til forholdstal i skala fra 0-200, hvor værditallet 100 udtrykker en gennemsnitsværdi. Et højt tal betyder en høj dyrkningsværdi. Ved beregning af værditalle er der anvendt forskellige vægte for de forskellige egenskaber, afhængig af egenskabens betydning for den samlede dyrkningsværdi.

Egenskaber som sundhed og overvintring tillægges stor betydning, og derfor er delværditallet for disse egenskaber trukket frem i Meddelelsen, men tallene indgår også i det samlede værdital.

Ved bedømmelserne og forsøgsopgørelsen er der anvendt de samme retningslinier og principper, som ved tidligere sortsforsøg med Lave Roser. (Beretning nr. 940, 1971, fra Statens Planteavlsvforsøg).

Resultater

De vigtigste resultater fra forsøget fremgår af tabel 1.

I *kolonne A* er anført de 16 sorter, som har været med i forsøget, opdelt i farvegrupper.

I *kolonne B* er anført, hvilken klassificeringsgruppe sorterne henføres til. Grupperingen er hovedsageligt baseret på litteraturoplysninger.

I *kolonne C* er angivet en beskrivelse af sorterne blomsterfarve. Sorternes farve er i forsøget bestemt efter The Royal Horticultural Society's Colour Chart, oversat til dansk af *H. Wanscher: Blomsterfarvekort, et forenklet farvesprog, 1952.*

I *kolonne D* er angivet det samlede værdital for hver sort. Med 150 har 'Eye Paint', opnået det højeste værdital, medens 'Dolly' med 146 har opnået det næsthøjeste værdital. 'Decorat' Freude ligger med 144 tæt herpå.

Værditallet 100 udtrykker et gennemsnit, og kun sorter med værdital over gennemsnittet kan normalt anbefales, medmindre der ønskes helt specielle egenskaber.

I *kolonne E* og *F* er angivet værditallet for henholdsvis Institut for Grønsager og Institut for Landskabsplanter.

I *kolonne G* er opstillet delværditallet for overvintring. Det omfatter ikke nedfrysningens graden, men kun om planterne har overlevet. Lave tal skyldes altså, at nogle planter er døde i forsøgsperioden.

I *kolonne H* er på tilsvarende måde opstillet delværditallet for den samlede sundhedsregistrering i forsøgsperioden. Det kan bemærkes, at der, som i tidligere forsøg, har vist sig stor forskel på sorterne sygdomsmodtagelighed.

Vurdering af resultaterne

Forsøgets resultater fremgår af tabel 1. Ønsker man at finde frem til, hvilke sorter der i forsøget som helhed har opnået de højeste værdier, uanset farve, kan alle værditalle sammenlignes. Oftest har det dog nok mest interesse at finde frem til den bedste sort inden for en bestemt farvegruppe. Dette kan da lettest gøres ved at finde frem til det højeste værdital inden for denne farvegruppe, og derefter se på de øvrige givne oplysninger om sortens navn, farvebeskrivelsen, værdital ved det enkelte forsøgssted samt sortens overvintring og sundhed.

For at finde frem til de mest dyrkningsværdige sorter af de hidtil undersøgte, må man også se på værditalle fra tidligere sortsforsøg. Disse vær-

dital er offentliggjort i Beretning nr. 940 (1971), Beretning nr. 1178 (1974), Meddelelse nr. 1437 (1978), Meddelelse nr. 1438 (1978), Meddelelse nr. 1739 (1983), Meddelelse nr. 1829 (1985), Meddelelse nr. 1838 (1985) og Meddelelse nr. 1851 (1986) fra Statens Planteavlsvforsøg.

Værditallene bør dog ikke sammenlignes direkte som »kontante« værdier, idet karaktergivningingen foregår ved sammenlignende bedømmelser i hvert forsøg.

For at holde værditallene på nogenlunde samme niveau som ved tidligere forsøg, medtages kontrolsorter til sammenligning, og karaktertallene omregnes til forholdstal ud fra standardafvigelsen i forhold til gennemsnittet.

Det fremgår af tabel 1, at der i 3 af farvegrupperne er sorter med høje værdital. Man kan fremhæve den gule 'Bellevue', de 2 mørkerøde 'Decorat' Freude og 'Dolly' samt 'Eye Paint', der er lyserød med hvidt øje.

Tabel 1.

Farvegruppe/sorter	Klassificeringsgruppe	Blomsterfarve	Samlet værdital	Institut for	Institut for	Overvintring	Sundhed
				Grønsager	Landskabsplanter		
A	B	C	D	E	F	G	H
<i>Gule</i>							
'Bellevue'	HT	stærk livlig gul	134	132	132	118	120
'Meiburenac' Swany . . .	Min.	meget bleg gul	115	117	111	118	62
'Meivoronex'	K	lys orangeagtig gul	52	39	74	118	118
<i>Lyserøde</i>							
'Eye Paint'	F	lyserød med hvidt øje	150	142	156	118	109
'Madeleine'	HT	bleg lyserød	48	44	55	69	68
'Meirisouru'	F	meget bleg lyserød	105	93	119	118	134
'Royal Occasion' (N)	F	lys rød med randen					
Montana		dyb purpuragtig rød	127	129	122	118	105
<i>Laksorange</i>							
'Gracious Lady'	HT	bleg livlig rødorange	51	43	64	10	70
'Meilutida'	F	dyg rødorange	108	112	103	118	54
'Meinuzeten'	HT	livlig rødorange	69	79	68	118	87
<i>Mørkerøde</i>							
'Camelot'	Gr.	strålende purpuragtig rød	97	104	89	118	88
'Decorat' (N) Freude . .	HT	strålende purpuragtig rød	144	139	146	118	176
'Dolly'	F	strålende purpuragtig rød	146	146	141	77	133
'Flammèche'	F	livlig rød	137	122	151	118	144
'Meitangi'		livlig rød	130	138	120	77	106
'Marion'	F	purpuragtig rød	69	78	61	118	34

HT = Theybrid, Gr. = Grandiflora, F = Floribunda, Min. = Miniature og K = Klatrerose
 Disse grupper er beskrevet i Beretning nr. 940, 1971 og i Beretning nr. 1379, 1978
 (N) = Plantenyhedsbeskyttet i Danmark

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Abonnement på Meddelelser fra Statens Planteavlsforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlskontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57. Abonnementsprisen er for 1986 105,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.

ISSN 0105-6514

Trykt i 8.000 eksemplarer.